

وٹ اولس واہجی

ملک محمد پناہ مرحوم

وفاقی حکومت وائلگ وزارت و نصابی بہرہ و ملک و گوں

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

ووٹ و اؤلس واپسی

نولیسوک

مسعود مفتی

قرینوک

محمد پناہ

گندو چارکنڈج

آغا میر نسیر خان : عزیز محمد بگٹی
حاجی عبدالستیم بلوچ : انور ساجد

بلوچ اکیڈمی کوئٹہ

کلیں حق پہ بلوچی اکیڈمی کوٹڑہ

چھاپ کنوچ بلوچی اکیڈمی کوٹڑہ

چھاپ جاہ قذلات پرنٹنگ پریس۔ کوٹڑہ

سری دار ۱۹۸۲

میکو یک ہزار

ہیا ۳ روپے

کتبت محمد عارف

ووت واولس وابهی

آرت درشوکین مشین ۶ بان ۶ سرا دوت کش ۶ کرٹک ۶
 سر برا چون کرتگیں ڈبی ٹے سک دیگ بونگ ات - شه ایشی ۶ ٹوک
 ٹک ٹوک ۶ توار درکیت ات ، ہاں کہ تیوگیں کلگ ۶ آنکنگ بونگ
 ات -

تہا بشیر آسیان کار ۶ گندوچار کنٹا ات - آ اسٹول ۶ سرا نندوک
 دتی دیم رجبڑے ایر گرتگ ات - ہر گراک ۶ آرت درشنگ بوت ، شه ہمان
 ۶ زرگیت مان رجبڑے نوشتہ کرت و آرت کشوکیں کرٹک ۶ دیم دومی
 گونی یامون ۶ درنج ات کہ مدان مدان ۶ آرت مان رچگ ۶ سبب ۶ گوات
 گران بوت -

بشیر ۶ سر ۶ پٹ آرت ۶ دنر کپگ ۶ سبب ۶ اسپیت تران
 ات انت - آئی بروانانی سرا ہم اسپیتی است ات و بردتانی سرا ہم -
 آگٹوک دہد ۶ رند پاو کاتک ، مشین ۶ گوڑ ۶ شت - شه مشین ۶

رچو کیں آرت ءُ را دست ءُ گیت و گوں موردانگاں چارت کہ آرت ڈرگ
 انت یا میدہ۔ پدا کاتک وتی اسٹول ءُ چکا نشت یا شہ بان ءُ درکاتک
 کہ اودا تھلگ ءُ سرا دو پنچ، سے چار کھنیں اسٹول و گوں چیک ءُ گوپنگیں
 یک تھے ایر ات۔ وتی باری ءُ ددار ءُ ہاں مردم ایسانی سرا نشت انت
 کہ گندیم ڈرشنانگ ءُ واسطہ کاتک انت۔

بشیر ءُ دوچار دوست ہم برے برے کاتک انت نشت انت۔ پشہ

اے تھلگ ءُ سرا دراہیں روچ چنت مردم مچ ات انت۔

شہ بشیر ءُ دوستاں یکے ءُ نام غلام محمد ات۔ آصہی ءُ وتی کشارانی سرا

شت و نیم روچ ءُ رمدشہ کار ءُ کہ سوہرگ بوت، کاتک بشیر ءُ مشین ءُ

نشت۔

دومی دوست احمد دین ات۔ آئی ءُ وتی لوگ ءُ تہا گد گواپی ءُ پنچ کھڑی

نادیتگ ات انت، ایسانی سرا کسب گراں کار کرتگ ات۔ آہم چیزے و ہدایانی

جیالاری ءُ گوازینت و پدا بشیر ءُ مشین ءُ کاتک و نشت۔

سیھی مولا بخش ات کہ ماں پرامٹری اسکول ءُ دایتگ ات۔ یازوہ دوازوہ

بچ ءُ اسکول ءُ بند بودگ ءُ رند آہم بشیر ءُ گوڑ ءُ کاتک و نشت۔

ہے ہر سب سے دوست اورا نشست ووت ماں ووت ء گپ جت وگوں ہاں
 گراں ہم گپ ورپ کرت ہاں کہ پہ گندیم درشناینگ ء اورا کاتک
 انت۔ رشہ مشین ء ڈریک ریڈیوئے است ات کہ آئی سرا مردم کدی شیواں
 اشک و کدی حالان)

یک روپے غلام محمد و احمد دین تھنگ ء سرا ایریں بنچانی سرا نندوک
 گپ جنگا ات انت کہ ماں بازار ء گوکار چست بوت۔ یک مردے گوں یک
 ریشہ و کاگداں دکان دکان ء رودگا ات۔ بہتیں زہگ و بہتیں سیل کنوک آئی رند
 ء پکت انت، پرچے کہ آشہ کجام دگہ کلکے ء آہنگ ات۔
 غلام محمد ء رشہ احمد دین ء جت کرت " اے چے بڑوگا انت؟"

احمد دین ء ووت ہم سمانیت ات، آہم حیران بوت د چارگ ء لگت۔
 بشر ء گوکار اشکت تہ رشہ دتی پٹاں آرتاں چنداں ء در برکت وگردن ء
 دران کناں ء ہاں نیگ ء چارگ ء لگت۔

رجسٹر والا میزان میزان ء ہمنگو پیداک ات۔ ہے ہر سب سے دوست گوں
 جاہلی ء آئی وداریک بوتنت۔

السلام و علیکم، نیت آ مردم تاں ایٹانی گوڑ ء آہنگ و سربوت و سلام

دات - 'وعلیکم السلام' سیں دوستاں گوں پڑیں گٹ ء جواب ترینت - مہلوک
 ء چچی بوت - ہتیں رُمب ء بینچانی سرا نشت انت ہتیں ڈکار ء سرا اڈتات
 انت دیک و دگر ء را مردشک جان ء دیما در آگک ء جہد ء مان آتک انت۔
 اے درُست در آمدیں مہان ء جبرو حالانی اشکنگ ء باڑا ات انت - در آمدین
 ء جُست کرت کہ آیا شتا وئی نامان ء ووش دیوکانی رُٹ ء نوشتہ کنٹینگ ات؛
 بشیر ایسی خبر ء سر پد نہ برت و گوٹنگ ء لگت " کجا میں لڑ؛
 مہان ء سوچ دات کہ گوٹنگیں کچین کاری ء درگت ء ووش دیوکانی ہماں لڑر
 جوڑ بوتگ ات انت ہماںی دوارگ ء چارو چکاس بُودگا انت - تاکہ اگر کسے
 نام پشت پکتہ بیت تہ آئی نام ہوار کنگ بہ بیت و جاگے ء کہ روی نمے
 ہوار انت - تہ آئی ء در کنگ بہ بیت -
 بشیر ء وئی نام گُشت ، وئی پس ء نام گُشت و وئی دکان بڑ دس و نشان -
 آ مردم ء دست ء دانٹنگیں کاگدان ء یٹینان و چاران کرت - پدا گُشت؛
 شمسے نام تہ نوشتہ رات ، شمارا گرتی کنگ ء ضرورت نیست رات -
 غلام محمد و احمدین ء ہم وئی وئی نامانی باروا ء جُست کرت تہ آئی ء
 سوئی دات کہ آ دوئیں تہ سیدانی میتنگ ء بہ منندانت و آن ادوٹے چار

تپاس کنکا نہ انت۔ آتہ بیرگا بازار ۽ بازار دنگ ۽ رکتو گور ۽ چارو تپاس کنکا
 انت۔ سیدانی میٹگ ۽ ینگ ۽ دگ مردے روت۔ شرتر ہمیش انت کہ اگر
 آیرکیں چنت روچ آیا تہ دت ماں لوگ ۽ ساڑی بہ بنت یا لوگ ۽ مردمان
 کاگدے ۽ سرا دتی باروا ۽ دراپیں چیزاں نوشتہ کن انت۔ بہ دے آنت،
 تاکہ ہر وہد کہ چارو تپاس کنوک بیا انت تہ آدان ۽ ہاں کاگد پیش بار آنت۔
 زندا اے جمرپک بوت کنت کہ آمان نام لڑ ۽ تھا است انت یا نیست انت۔
 اگر نہ بوتنت تہ آنوک ہرا نوشتہ کن آنت۔ پدا آ دیہی دکان ۽ شت و گون
 آئی ۽ چکانی مچی رستان و ترڈان، کندان و لیب کنان دیم ترا راہگ بوت۔
 بشیر ۽ گشت دیہی پگمین کاری ۽ چن و لاپنخ معلوم بووگا انت :

غلام محمد ۽ خیال ہم ہمیش ات۔ آئی ۽ گشت۔ تن انکت جارے تہ جنگ
 زبوتہ کہ پگمین کاری کدی بنت ایلے نوں بلکناں زوتاں ۽ بہ بنت :

احمد دین ۽ گشت " ماسٹر مولا بخش انکت سر نہ بوتہ۔ آ بہ ٹیت سوچ بت
 چیزے، مالاک دانیت ہوا روتج :

بشیر سر ۽ سرنیت و گشت۔ آتہ گوستگیں پگمین کاری ۽ کار ہم کنکا ات۔
 آئی ۽ ہرچی معلوم بووگا بوتیت :

کجام کار؟ غلام محمد، جت کرت۔ ہاں کار اے مردم کنگا انت۔ آں

ہم کرتگ ات۔ پدا گچینی ۽ روح ۽ آں ڈیوٹی ہم است ات۔

آبر شینان ہے گپ جان کرتنت۔ ہے مردم ۽ آگ ۽ گوں بازار

۽ تھا وشدلی ۽ لہرے مان شات ات و مہلوک ایدا اودا ہے گپاں

جنگا ات انت۔ زانگ لوٹت انت کہ دیہی گچین کاری کدین بیت۔

بشیر ناکو "نوراں ۽ گندیم ۽ بھری ۽ شہ وقی سرع ۽ ایر کرت و بہ ڈکار

۽ چگل دات۔" دانان ہم درشت ۽ یا گچین کاری ۽ گپاں روٹے جان ۽

"مروچی تہ مشکل انت" بشیر ۽ درائنت "دمانے ۽ رند مشین ۽ بند گفن

تو بانڈا بیا"

"ابوئے من مرن" نوراں ۽ گشت "گوں، اکترین ڈکھیاٹی ۽ دانان ۽

کرتن آدرتن نول۔ پدا برڈاں و بانڈا دوار بیایاں۔ رانہ ناکو گوں من چش نہ بیت

تو مروچی درش بدے"

غلام محمد ۽ گشت "پنج جہرے نہ انت بشیر۔ ما یاسر مولا بخش ۽ و داری

آں و آٹرا بلکناں مکیں دیر بہ بیت۔ تو مشین ۽ تاں دیر ۽ مجزینے"

احمد دین ۽ ہم ہے در ۽ گشت۔ بشیر رضا بوت۔ "بیا نوراں، بزور تھا بیا

اش۔ اور آرت بوت انت و دگر یک و دو گراکانی کارم بوت۔
ایشی تھا باز دیر بوت۔ شام و وہد نزیک بوت۔ ماسٹر مولا بخش نہ آبت۔

”کجا نشت اے مروچی؟“ احمد دین و جُست کرت۔
”کے زانت“ غلام محمد و گشت۔

”اڑے گوڈو“ بشیر و یک زبگے و را گوانک جت کر شہ بازار و گوڈو

ات۔ اسکول و روئے تو؟

زبگ و سرسرنیت۔

بزاں مروچی شے اسکول و چھٹی نہ بوترہ؟

چھٹی نہ بوترہ ات؟

”کدی؟“

”ہاں وہد و کہ ہر روج بیت“

”شے ماسٹر مولا بخش و چھٹی نہ بوترہ“

”سنہ واجہ۔ چھٹی و وہد و دراہیں ماسٹرنی دیوان بنا بوترہ ات۔“ زبگ و

پتو دات و رند ء شتہ دور ء یک دگر دوستے ء آیکا دیت و تنگ شت
 شام ء پاس آہت۔ شہ نزدیکین میت ء بانگ ء توار آہت بہر
 ء دکان بند بڑوان بوت انت۔ مٹھائی ء دکانانی سرا چراگ روک بووگ گت
 انت۔ ہے ہر سینان فکر جت کہ انون تہ بڑواں میت ء نماز واناں۔ ادرگ
 تاں ہماں دہا ماسٹر مولا بخش نہ آہت تہ باک نہ انت۔

بے ہر دینکہ آہاں نماز ووت و در کپت انت تہ دیت انت کہ مولا بخش
 ہم میت ء پدیانکانی سرا کوشاں چھنڈگا انت۔ اے سین آئی کر ء ریت
 انت۔

ماسٹر صاحب ء سلام و دُعا ء رند گشت "مردچی اسکول ء ناگماں حکم
 آہنگ ات کہ ہے زوتاں گچینی ء چار بھنگ بیت۔ پیشکا ووٹ دیوکانی لڑائی
 پارو پاس ء کار ہے دمان ء بنا کنگ بہ بنت۔ من ء ہم پختیس لڑ دینگ
 بوت انت کہ سیدانی میتگ ء ات انت من اسکول ء پچکی ء ہمانگو درختن
 غلام محمد و احمد دین ء ہوانی ء گشت "اوداتہ معے لوگ ہم است انت"
 ماسٹر مولا بخش ء کندان ء گشت "من گشتگ اتن شتہ لوکاں ہم۔ احمد دین
 نام تہ لڑ ء تہا است۔ بے غلام محمد تہ نام نیت انت۔"

پیرچے ۶ غلام محمد پر حیران گشت۔

ہر دینک گوسٹگیں باریگ ء لڑ جوڑ بنگ ات انت۔ ت تو شہ کلک ء دراشتہ
 بیٹے و پدانام نوشتہ کناینگ ء روا ہم واہگ مار نہ بوٹہ بیٹے "غلام محمد
 ء درایت۔" جبروا راست انت۔ من تہ ووٹ ہم مان نہ گرتیک ات۔
 "پیشکا ترا سمانہ کیت کہ تھی تام نیت انت" ماسٹر مولا بخش ء گشت۔
 "گدا نون چے بہ کنین؟"

بچہ نہ۔ من یک فارمے تھی لوگ ء، اشتگن آہنگن۔ ہائی ء پڑ کئے من ء
 دیئے۔ تھی نام نوشتہ بیت۔ بلکہ من تھی لوگ ء دو فارم اشتگن آہنگن۔
 "آپے؟"

پیشکا کہ نون تھی پنج ہم بیت یک سال ء بوٹہ۔ اے رند ء آئی

ووٹ ہم تہ بیت۔

غلام محمد جت ء لگت۔ اے پیم ء تہ منی جیک ہم پارگیں سال ء
 بیت ویک سال ء بوٹہ۔ آیا آہم نون ووٹ دات کنت۔ مولا بخش ء
 درایت۔ ہر کس کہ بیت ویک سال ء است۔ مردیں آدم بہ بیت یا
 جنین آدم۔ ووٹ مان کرت کنت۔ ہے خاطر ء ماوتی لٹانی تھا ہر ہماں

مردیں آدم یا جنین آدم و نام ہوار کھنکایان ، ہماں کہ مروچی بیت دیک
 سائگ بوٹہ - یا ہائی و نام کہ گوشگیں باری و شہ نوشتہ گنگ و
 پشت کپنگ آت

”بے بازی مردم دینت ہم نہ“

دینت یا نہ دینت - اے آہانی منشا انت - بے آہانی نام لڑ

تہا اتم و بودگ لویت - اے اتم نہ انت کہ اگر نام نوشتہ بوٹہ -

دوٹ ہم مان گنگ بہ بیت - اے تہ دوتی دوتی رضا انت و مولا بخش
 سوچ وات -

”بے مہلوک گشت دوٹ اتم و دیگ لویت“

”بلا شک“ مولا بخش و گشت - لا چاری نہ بودگ و گوں ہم

مارا اے مارگ لویت کہ مئے دوٹ قیمتی انت - ایش را زبان گنگ
 باید نہ انت

”بل یار“ بشیر و گشت - اجاہیں جبر انت - چون قیمتی انت

مئے دوٹ ؟ پچے تادانے رسیت کسے ویرا اگر ما دوٹ نہ دریاں

مئے سرا پچے پچی پکتہ کہ سوتی سارو بار پویدیاں و اے دھندلی

تہا ان کیاں

تھی دوش تہ نوشتہ بوتہ نامہ "مولا بخش بے تہا سیر بوتہ جست

گرت۔

نوشتہ تہ چہ ساری عہ است انت۔ بے من عہ کجا دیگی

انت۔ نہ گوسگیں باری عہ وات۔ نہ انوں دہیں۔ لہیر عہ پتو

تریت۔ مولا بخش گنگ عہ گت۔ برو نوشتہ تہ است انت۔ بے

تہا دی جبر عہ جلاب چار روح عہ رند دہیں۔ کو کے شر اسے کار عہ

بورک بہ میں۔

دیم عہ چار روح گنگ عہ تہا سکتیں رفتہ بنت۔ لسانی چارہ تپاس

کوئیں بازیں مزہم گنگ عہ جتا جتا میں بہراں کار گنگ ات انت۔

ہلوک عہ گپ گپ عہ سرا دت ماں وت عہ شور و صلاح کرت

دیک دومی عہ سوچ اش وات کہ ماں آہانی لوگ عہ چکتہ مردم

دوش دیگ عہ حقدار انت و دہیکہ چارہ تپاس کنوک آہت تہ

گوں آئی، چہ جبر و حال بوت۔ دہتیں عہ کہ گچین کاری عہ سمانیست

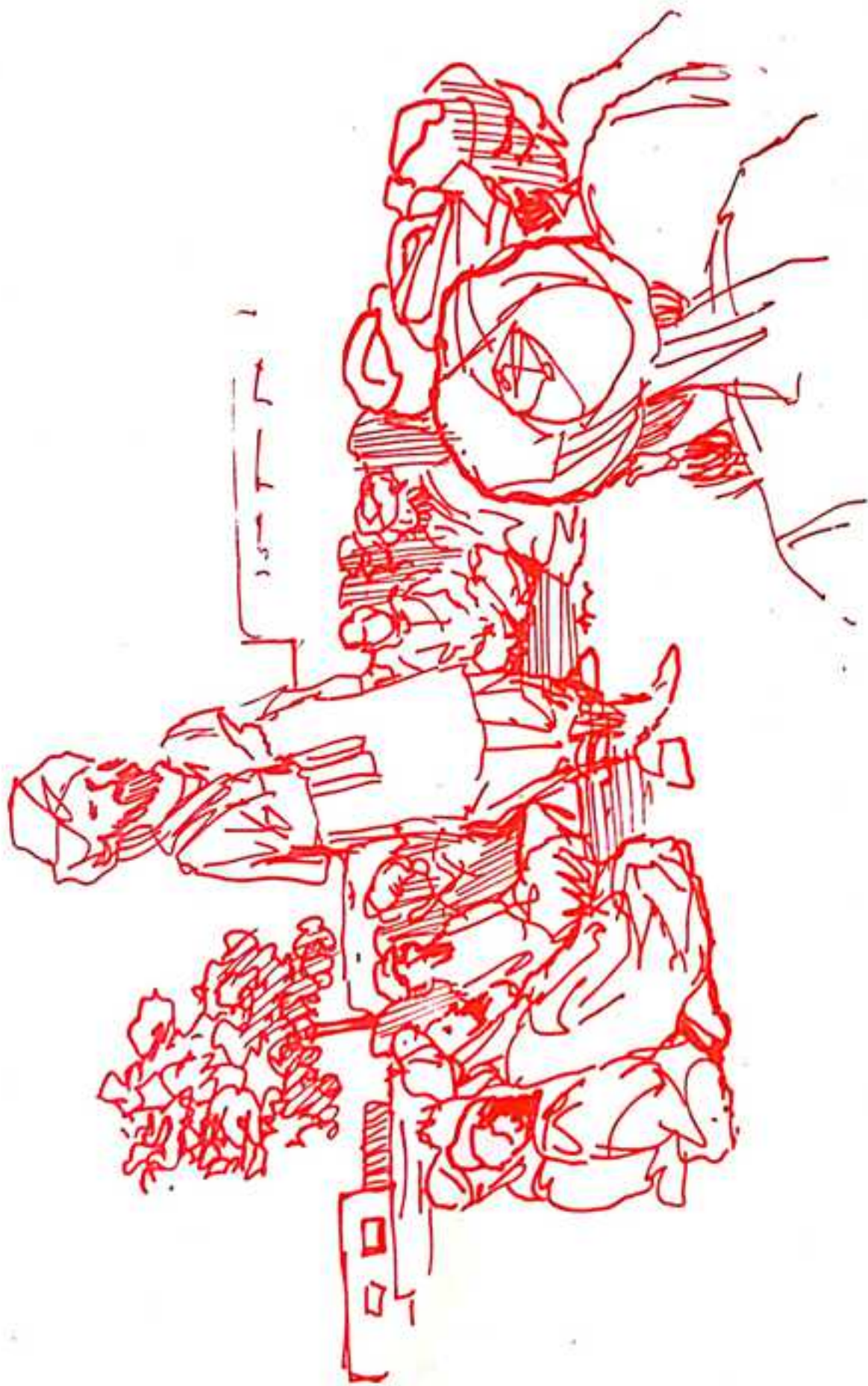
انت، دل عہ تہا شک گنگ ات انت دگوں چیر و کانی اسے جبر در

کرت۔ کرے مردمان خیال ات کہ جنین آسانی نام سہل گنگ نہ اہست
 بے جہانی اشنگ و گنگ ء زند کم و گیش مورتان دتی دتی دنگ
 جنس آسانی نام ہم نوشتہ کنائمت۔

چار درپہ زند ہر دینکہ ماسٹر مولا بخش و بشیر ء نیامجن ء گپ و تران
 پناہت کہ دوٹ مان گنگ شتر انت یا گنگ نہ مردم تیغ بوتنت۔
 بشیر ء گشتن ات کہ آں کاروباری مردے۔ آسرا شہ دتی کاروبار باکر
 دانذکائی نیت کہ گچین کاری ء جھپڑہ ء تہا دتی دہد زیان بہ کنت دنگ
 آئی یکتی درٹ ء نہ دیگ ء خاصیں فرقے نہ پکیت۔

ماسٹر مولا بخش ء گشتن ات کہ ہر پیم کہ گوں یک یک پیہ ء
 جوڑینگ ء خزانگ جوڑ بیت ، ساگی میں پیم ء گوں یک یک «دٹ
 ء موارا ء راست و تچکیں گچینی جوڑ بیت۔ پیشکا ہر دوٹ مزنی اندھا
 داریت و ارزشی میں شے ء زیان گنگ بے عقلی ء جہر انت۔ تیوگیں
 جہوری نظام دوٹ ء بنیات ء ادشتوک انت۔ شہ بنیات ء نیگ
 نادلگوشی گنگ باید نہ انت۔

ہتیں مردمانی نادت انت کہ آتات و پچار ء آجان دراج کن

انت و اصلین جبر ء انت و دگر جبرانی تھا مان گیشنت۔ ہے
 دڑی بتیں مردم ہے مچی ء تھا ہم است ات انت۔ ایشاں سوال
 بت کُرت کہ اُرس دا جہی ہے بیت۔

ماسٹر مولا بخش ایشاں ء سرپ کنگ ء چمک کان کُرت۔ بے
 بریکہ آ جبر ء گیشینت نہ کُرت۔ تر شزار بوت گشت کہ مس باندا
 بے جاگ ء ملک صاحب ء لوہا مینیں کاریں کہ سئے بیڈ ماسٹر انت۔

مردمان ء ہے صلاح دوست بوت۔ رند ء بحث و تران حلاص بوت و
 دراہیں مردم لوگشت انت۔

دی ریچ ء مولا بخش ء بیٹم ء وہد ء ہیڈ ماسٹر صاحب ء رازرت
 شین ء آورت۔ بشیر ء ساری ء کش و گوڑ ء دکانداران ء حال دانگ
 ات اشگ ات و دت ہم رچے ساری آمان چیزے نہ چیزے اشگ
 ات۔ ہر دینک ہیڈ ماسٹر صاحب سر بوت تہ مردم و دار ء ات انت۔ سلام و
 دلیک ء رند ہیڈ ماسٹر صاحب ء گشت:

براساں ! من ایڈا پہ گشتا تک دیگ ء نہ آہنگ اُن۔ من تہ کر دے
 براہنگدگانی شک دور کنگ ء خاطر ء آہنگ اُن۔ شا کہ آہنگ ات

تہ شاہم ہو رہے رات۔ بے شرتر اے بیت کہ کشتانک ۽ نبل ۽ شاہ
اش من جُست کنان برویت و من جواب دیان کینن۔“

غلام محمد ۽ گشت ۽ ملک صاحب اشر گوئیگیں سے وچار رہاں
کھگ ۽ تہا ہاں جبر کہ گردگا انت ۽ ہاں تہ شرانت بلے گوں لوزاوس
واجہی ۽ اشنگ ۽ مے گوش پکتگ انت۔ شاہ بگش ات کہ ۽ اولس واجہی
کجام بلاہ ۽ نام انت۔“

ہید ماسٹر صاحب ۽ کذت و گشت ۽ غلام محمد اشمی ڈکار مے کھگ ۽
گڈی عد ۽ کرتہ ۽ انت۔ دیا سے دگہ دیہات ۽ ڈکار گوں مے ڈکاراں
گور پہ گور انت۔ پاری آمانی نیامجی ۽ زمینان مد بندی ۽ بارو ۽ جھیر ہے بنگ
ات۔ تہ توچے پیم ۽ فیصلہ کرتگ ات ۽“

“سیں کھگان مردمان یک یک مردے در چنگ ات۔ ایساں ہوری ۽
پٹواری ۽ کاگداں چار ات۔ گوں آل شت و پکج کرت ات و چار و تپاش
اش کرت و دت ماں دتی شورر صلاح ۽ رند فیصلہ کرت ات کہ کے
راست انت و کے دروگ۔“

ملک صاحب ۽ گشت ۽ چنت مردمان ۽ حال است اے کتو ۽“

شہ مچی بازیں توار چیت بوت انت " مارا حال است انت "

" تہ اڈا شمارا " اولس واجہی " ہم سا اری " نکا ۔ صاحب ء گشت ۔

آچون ؟ غلام محمد ء بخت کرت ۔

" اڑے بلاس ! ہے تہ اولس واجہی بیت ۔ ہرنگا ۔ مرداں بہاں

دق مردم راک درچنگ ات ، آجاں گنگ ء نمائنگ ات ۔ شما

مردماں ایو کا یکیں جمیشرہ ء گیش و گیوار ء خاطر ء دق نمائنگ دچت

انت ۔ بے ودیکہ نیوگیں مہلوک ہو رواری ء دراہیں گنگ ء واسطہ نمائنگ

گچین کن انت د بہاں نمائنگ آپتی شور د صلاح ء فیصلہ کن انت

تہ کار ء ہے رڈر ڈرل اولس واجہی گنگ بیت "

مہر تچک د راست بوت " غلام محمد ء گشت " اولس واجہی دت

نچک د راستیں جبرے " ہیڈ ماسٹر صاحب ء گشت اولس واجہی لس

اولس ء حکومت بیت ۔ ایش را اولس اذکت د اے پہ اولس ء

بیت ۔

" اگر اے ہے وڑیں راستیں جبرے " یکے ء شہ مچی ء درائنت

" گڈا اکریں جگا و گوکار پر ہے ؟ "

ثنا سے بگوش ات۔ ہاں وہ کہ ثنا مدبندی و بارو و
 نماندگ درچنگ ات ات۔ ثنا چنگ وہ ایشانی بگین کنگ
 سرا فکر کزنگ ات۔ از ربح کزنگ ات یا نہ؟
 "جی ہو" کسے و گنت۔

"بلاں منی! آدایک کسانیر۔ بیسبے ات وایدا ثنا چ تیگیں ماگ
 حکومت بزینگ و خاطر نماندگ بگین کن ات۔ آیا ایدا شور و صلاح و پرخ
 ضرورت نیست۔" مہلوک گپ بود و مرنسرنیت ات۔
 ار پدا ثنا نماندگ ہم پر رچے در و بگین نہ کن ات۔ بلکہ
 پنج سال بگین کن ات۔ ہر دیکہ ثنا پُنتس روچانی خاطر و یک ادراک ہے
 بند ات۔ تہ آگاہ و بوٹو و پرخ و کھڈ کے بیت۔ بے وہیکہ
 درامیں مٹے و جوڑ کن ات۔ تہ نشت و سینٹ و کارگر ات و
 ہر یک نشت و مہر و محکم کن ات جن ات۔ پیشکا ہے وڑی جیلدان
 شمارا پنج سال و نماندگانی درچنگ و کنگی بیت۔ بے جیلداری و ہوت
 گندی و سبب و مہلوک و ابگ درشان کنت و جگاد لوہار بیت۔ ایش
 ثنا ہر یک و کر و باز وڑی اوریت دار کائیت و شے ووت

رٹ انت - ہر یکے ہے در کنت کہ آ شہ و گراں شہتر انت۔
 ثما ایشانی گیاں گوش دار رات و پدا آہتی ء شور و صلاح کن

بے اے نمائندگ کن انت ہے؟ " احمد دین جٹ کرت۔
 " بچارت من شمارا سرپد کنین " ملک گشگ ء لگت رات ادس
 واجہی یک رہندے کہ ہماں رو ء ما دتی ملک ء حکومت ء ججزین
 ان - اے رہند دو بنیاتی سرا جزیت۔

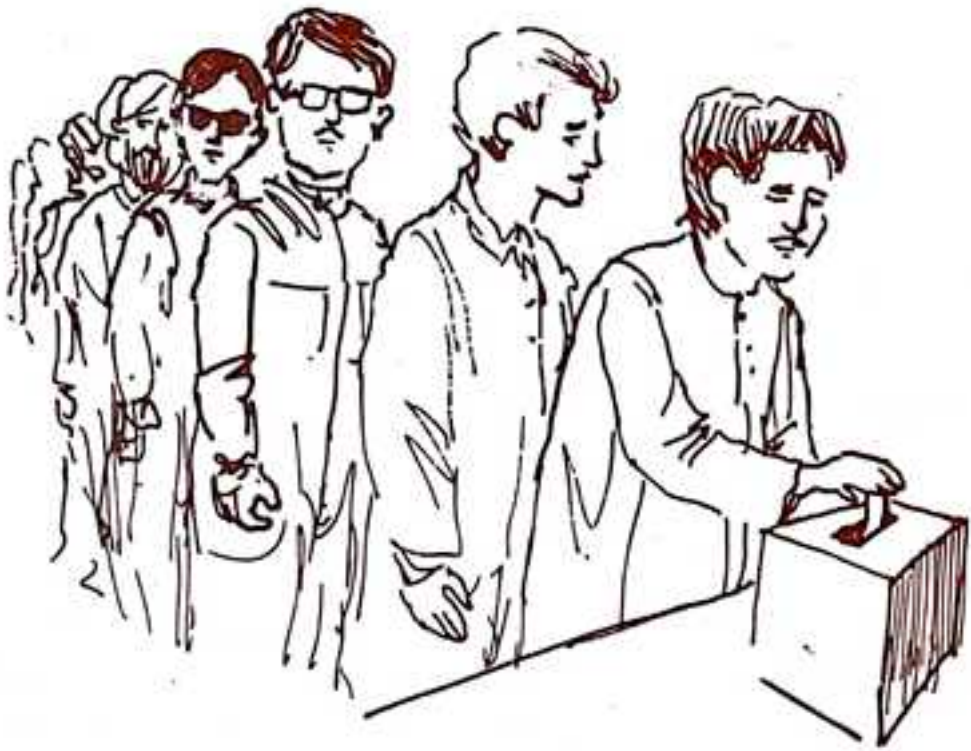
اول بنیات انت صلاح و سلبت او دومی بنیات انت نمائندگی۔
 اول بنیات بزاں اصول ء رو ء ہر اوستمان دتی حاکم دت
 بیت۔ کہنیں دور باری ء یک بادشاہے ء تیوگیں اوستمان ء سرا
 حکومت کرتگ ات د ہرجا لوٹ رات گوں اوستمان ء کرتگ ات۔
 بے انوگیں دور باری ء بادشاہ بے گواہ بووان انت۔ نون مہلوک
 رت حکومت ء نظام ء ججزین انت د گوں دت ماں دت ء صلاح
 سلبت ء رہند جوڑ کن انت۔ اولس واجہی نظام ء تھا ہرجا اولس
 حیاں بیت، ہماں حکومت ء رہند جوڑ بیت۔ مرچاں اولسی حکومت ء

دور و باری انت - پچھک اوس و اجہی ۽ بنیات اوس ۽ حیل و آبان
 صلاح انت -

شمازان ات کہ ماہیت کرور ۽ قوم ان رہے ہیٹ ارٹ ہر دیہ
 ہر جبر ۽ سرا کجام یک جاگے ۽ صلاح کُرت نہ کن انت - نمائندگی
 اصول ایوکیں راہ انت - نمائندگی ۽ اصول ایش انت کہ ہر دمگ ۽ مہوک
 وئی یک نمائندگی دیوان (اسمبلی) ۽ دیم دے انت ہے نمائندگی گیشنگیں
 رہندانی رو ۽ وٹ مان وٹ شور و صلاح کن انت - حکومت ۽ مجوز
 انت -

"اردگ آ راستیں پیم ۽ شور و صلاح مکن انت گدا؟" بشیر
 جُست کرت -

"چوں مکن انت - آ ہاں گناہکاں کہ دے انت دومی روج
 حاکمانی تبا چہاپ بنت و ہاں گلےیں مردم ایشان ۽ دان انت
 ماہاں کہ ایشان ۽ وٹ فات و کامیاب کنینت - نون اگر ایشان نانگ
 راستیں جبر نہ کنت ۽ وٹ دیوک دیتر ۽ آٹرا وٹ نہ دے
 انت و آباک گچین بوت نہ کنت -"

گدا ایشی مطلب پُسن بوت ما پنچ سال ءَ رند دیگی گچین کاری ءَ
 رگت ءَ آٹرا دُور کرت کن آن " بشیر ءَ ایراد گپت - راند جبر
 اے نہ رانت - شاہاں دمان ءَ وقتی ناوشی آئی سرءَ سہرا کرت کن
 ات - بے من ازن شمارا پیلوں گپ نہ اشکنا ئینتہ - شاہا مہلوک وقتی نما نگد
 پہ دیم گچین نہ کن ات و آمان ءَ آمانی سیاسی ڈول ادمیت وار ءَ وڈ
 ءَ اوشارین ایت - پہ مثال بزبان ات کہ ملک ءَ سے ڈول است انت -
 یکے ءَ نام سہزی ڈول انت - دومی ءَ نام سہری ڈول و سہمی
 اپتیں ڈول انت - گچینی ءَ وہکہ کیت تہ ہے سیں ڈول تلگ
 پہ تلگ گرد آنت د مہلوک ءَ گشت کہ اگر آمانی ڈول ءَ حکومت
 پت نہ دیمی پنچیں سالانی تھا آ اڈلس ءَ چے خدمت کنت - اے رڈ
 ءَ مہلوک ءَ سا پکیت کہ کجام ڈول جو اینیں کار کرت کنت و کجامی
 سردک د ادمیت وار گہتر آنت -
 پدا گچینی ءَ وہدا مہلوک وقتی وقتی پسند ءَ رُو ءَ ووٹ دینتہ -
 کے سہزی ڈول ءَ ووٹ دنت - کسے سہری ڈول ءَ را و کسے اپتیں
 ڈول ءَ - اے وقتی وقتی پسند ءَ جبر انت -

ذل بر ڈل ۽ ڪر شہ درستان گيشتر ادريت دار اسمبلي ۽ شہ
 انت۔ صحت بہان ۽ ريت۔ بے جماعت ۽ سردڪ رليڈرا وزيراعظم پور
 بيت۔ و دتی وزيران درجنت بہان ڪر بتاجنمين
 ڪارڪنان ۽ جڙين انت۔ اگه آں جوان جوان ڪار مڪن انت ۽ اسمبلي
 اے دگه دو ڈل ڏواہ و گوڪار چست ڪن انت ڪر حڪومت پھ شترتي جڙڪ
 نہ انت داگه اولس ۽ جبال ہم پنھو بہريت ۽ حڪومت ڪنوڪيس ڈل ۽ را
 حڪومت يہ ديگه ڪپيت۔ آلی بدل ۽ ڪجام دگه ڈل دتی حڪومت اڏڪتہ
 علی احمد ۽ گشت" بے ايشي تہا ماچے ڪرت۔ نمائنگ دتان دت
 اسمبلي ۽ تہا گوں يڪ ددگر ۽ ديم پھ ديم بووان، پرورش وران و
 سوب ڪنان بوٽ انت۔

هيڏ ماسٽر صاحب ۽ ورايڪنٽ۔ " نہ اے گپ نہ انت۔ اصلين اولس
 واجبي ۽ دراہين ڪار تہنا اسمبلي ۽ تہا نہ بنت۔ گيشتر ڈل ۽ چڱي ۽ بنت۔
 من ڪر بہان سے ڈلان مثال داتہ: شہ بہان ہر يڪي ۽ دتی ڪارڪلي تنظيم
 بيت۔ بے ڪارڪل تھگ ۽ سند ۽ ہم بيت۔ ضلع ۽ سند ۽ ہم بيت۔
 ڈويژن ۽ سند ۽ ہم بيت۔ صوبہ ۽ سند ۽ ہم بيت و تيوگيس ملڪ ۽

سہ عو ہم بیت۔

ہے دُستیں کارگلانی سال پہ سال گپین کاری سب و ہر ماہ مچی دیوان
 بت شا مہلوک ہے مچی و دیوانان تبا و تی صلاح و سوچ دیان کن
 ات۔ اگر درستی مردمانی صلاح یک بیت یا شہ نیم عو گیشتر مردمانی صلاح
 یک بیت۔ تہاں صلاح اسمبلی عہ ہے باسکان عو زورگی بیت کہ جہان عو
 دل عو درچنگ ات۔ ہے رنگ عو شور و صلاحانی ہے رورچہ روان مایت۔
 ایشی شہ یک نمائندگی عو دش ز ات تہ شمارا تاں پرخ دوار کنگ عو حضرت
 نیت۔ بلکہ شا ڈل عو دیوان عو جہر چست کن ات ر اگر گیشتریں مردمان
 موز شا تفاق کرت تہ ڈل شمنے صلاح عو سرا عمل کنائینگ عو واسطہ ہے
 نمائندگی عو را مجبور کنت۔ اگر آ ایشی سرا عمل نہ کنت تہ ڈل آرا کثیت
 آ اسمبلی عو باکی عو یکہ بہ دنت۔

ماسٹر مولا بخش عو گشت۔ ملک تو بشیر عو را مچش ہم سرپرہ رکن نا
 کہ ہے کہیں ادلس واجبی عو عمل عو بون دوٹ دانت داگ اے دوٹ نہ
 دنت تہ ظلم کنت۔

ملک صاحب عو دراکھنت۔ بے شک ظلم بیت۔ اگر ہر یک سے

وڑ ء فکر کرت کہ گور منی یکیر. ووٹ ء چے فرق پکیت تہ گچین کاری
 پہک بے آسرمانیت - نہ نائنگ درچنگ بوٹ کن انت - نہ آہیل
 جوڑ بوت کنت - نہ حکومت اڑ بوت بیت - گدا حکومت ء بندوبج

کے کنت ۶

بشیر ء گشت " اہل راستیں ٹو کے ملک صاحب -

من ء حقیقت ایشی کاس نیست ات کہ مادیکہ وتی نیکیں

پرچی ء مان کن ان تہ شہ ایشی ء چکر دراجیں کاردارے بنا بیت.

نوں من ستم ورت مان گنین

شاہش - مزن سریدی ء گپ جت تر " ملک صاحب ء گشت

شاہبوک یک گتے یات ہار ات - ووٹ صافیں روپئی ء وڑا

انت کہ آبرا شاگوں سریدی و فہنگی کار مرز کن ات تہ صافیں

مال دست ء کیت - ر اگر گوں بے ہرائی ء خرچ کن ات تہ کھوش

و کلپیں مال دست ء کیت - منی مطلب ایش ات

ر اگر گوں دل داگی کار کن ات تہ شری نائنگ

درچنگ بنت - شری حکومت اڑ بیت و ملک ء بندوبجی کارم

پ شری جُزیت بے اگر شاہ و کشی کار تہ کن ات
 د ہر مردم ہے فکر ہ جنت کہ من ء چے — من
 پچے زحمت بزورین تہ گدا بدیں نمائندگ درچنگ بنت۔
 ہن حکومت اڈگرت د ملک ء بند بوج خراب بیت ء
 بشیر کنذات د گشت " بھوتار منی ! من تہ من اتن
 شنے جبر۔ نوں انچکا شہ اسے دگہ براہندگاں ہم جُحت
 ر ات کہ شہ ایشاں کسے ء کجام ایرادے است
 یا نیست "

مولا بخش ء نمختی ء پتو ء چار ات د گشت۔ چون
 برساں است کسے؟ " دراہیں مردم حذگ ء لگیت انت
 د ملک صاحب ء گشت۔ اسے تہ دُراہ سرپیں مردم دراہت
 انت۔ من ء زیات سرپہ کنگ نہ کپت۔ بڑو کہ اسے ہم
 شربوت۔ بیانے نوں دُراہ مسیت ء بڑو ان۔ اودا بڑو ان دُعا
 کنن کہ خدا مارا ووٹ ء پہ راستیں پیم ء کار مرز کنگ
 " آفتی بدات۔ "

چشٹی آءُ دراپیں۔ مزدوم، دوٹ و ادلس و اجہی عر گپان جنان سیت

بینگ عر رادگ بوت انت۔

ہماری مطبوعات

نمبر شمارہ	نام کتاب	مصنف کا نام	قیمت
۱-	زرنگان و اقبال	میر مستحسان مری	۱۵ / -
۲-	علامہ محمد اقبال	عزت بخش صاحب	۵ / -
۳-	بلوچی اردو بول چال	عزیز محمد بھٹی	۴ / -
۴-	پاکستان و سپہ	عزیز محمد بھٹی	۴ / -
۵-	بلوچی فاعلہ	مولوی میر محمد مری	۲ / -
۶-	بلوچی اولی کتاب	مولوی میر محمد مری	۲ / -
۷-	کچھول	مولوی میر محمد مری	۴ / -
۸-	صدق صدر رنگ	عزت بخش صاحب	۱۵ / -
۹-	نیلیں زر	محمد یگ بلوچ	۲ / -
۱۰-	گپ وازم	الفت نسیم	۲ / -
۱۱-	عشقی قصہ	میر صورت خان مری	۲ / -
۱۲-	کاسماس	عبیدہ قیوم بی اسے	۲ / -
۱۳-	کریاس و کیتو	عزت بخش صاحب	۲ / -
۱۴-	کشار کاری	آغا میر نصیب خان	۲ / -
۱۵-	شپ و نمارہ	میر گلزار خان مری	۳ / -
۱۶-	سائنس و زنانہ	میر گلزار خان مری	۲ / -
۱۷-	پاکین نبی و زندہ	میر محمد خان مری	۲ / -
۱۸-	رسول و پیکس زندہ	عابدی عبدالقیوم بلوچ	۲ / -
۱۹-	بلوچی اردو لغات	میر مستحسان خان مری	۱۳ / -

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ